

NOVA DOBA

plačano do
Licejske knjižice

Ljubljana

Stane letno 60 Din, mesečno 5 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglasi za mni višine stolpca 50 p. Reklame med tekstem 70 p.
Posamezna številka stane 1 Din.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, I. pritličje. Telef. 65.
Upravišтво: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.066.

V eno fronto proti klerikalizmu!

Po »Taboru«.

Poročali smo zadnjič o lepo uspelem zborovanju v Središču, kjer so si somišljeniki dveh v ormoškem okraju zastopanih naprednih strank, demokratične in samostojne, ob splošnem soglasju ustanovili skupni poslovni odbor za vse politične, gospodarske in kulturne delovanje. Je to prvi konkretni korak k ustvarjanju enotne napredne fronte proti nazadnjaštvu, bodisi da se javlja v katerikoli obliki, pri nas zlasti proti klerikalizmu.

Popolnoma pravilno je na tem zborovanju eden naših najboljših političnih in gospodarskih delavcev, **Lovro Petrovar**, podpredsednik oblastne organizacije demokratične stranke, poudarjal, da suha številka sedanjih volitev kaže, kako vse drugačen bi bil izid, če bi ne bile napredne struje korakale razcepljene. V tehnaprednih strujah vidimo stare politične borbe, ki morajo v javnosti nastopiti drug proti drugemu. Vidimo v teh po programih sorodnih si strank kulturne delavce, ki delajo skupno v Sokolu, gasilnih društvih, pevskih, bralnih društvih itd., ki so nekoč pri skupnem kulturnem delu snovali skupno tudi politične načrte, danes morajo medsebojno v politiki molčati. V gospodarskih podjetjih je politična razcepljenost naprednjakov naravnost škoda za dobrobit podjetij. In vsakovrstne volitve prinašajo še nova nesporazumjenja, širijo med posameznimi naprednimi, gospodarskimi in kulturnimi delavci prepada še bolj. In to vse radi lažnjivega gesla o potrebi razredne borbe.

Nasprotno pa vidimo, kako klerikalci s svojimi gesli znajo držati ljudi najrazličnejših poklicev in interesov skupaj; vidimo v klerikalni stranki inteligenta poleg kmeta, delavca poleg obrtnika in tovarnarja. Klerikalci spretno preidejo vse te razlike, izogibajo se vsemu, kar bi jih razdruževalo, iščejo le to, kar jih druži: sovraštvo proti vsemu, kar je napredno. V tem je njih uspeh.

Ako hočemo naprednjaki obdržati svoje gospodarske, kulturne in politične postojanke in priboriti si nove, moramo slediti klerikalcem. Zlasti še danes, ko so klerikalci po zadnjih volitvah tako zmage pijani, da bi nam radi onemogočili celo dihanje svežega zraka. Ubili hočejo vse, kar je v naprednih rokah — in vseeno jim je, če

ubijejo s tem tudi dobro stvar samo. Ubili hočejo napredne gospodarske naprave, napredne denarne zavode, napredno trgovino in obrt.

Ako hočemo naprednjaki to borbo vzdržati, se ne smemo dati omamljati od gesel razredne borbe, ampak nemudoma ustvariti napredni blok. Le potem bo mogoče, da nam bodo naše nepolitične organizacije, Sokoli, bralna društva, gospodarske organizacije itd. opora tudi v našem političnem delu, kakor je klerikalcem vsaka njihova organizacija, vsaka Marijina devica in vsak Orel in Orlica najkrepkejša opora v njihovem političnem boju.

Vzemimo si v politični doslednosti in vztrajnosti vzgled pri nasprotnikih. Zavedajmo se, da ima vse naše javno delo politični pomen, ne izgubimo pri nobeni stvari političnega interesa iz vidika. Zavedajmo se pa tudi, da moramo pri vsem svojem delu zasledovati glavni cilj: dobro ureditev skupne naše domovine.

Naprednjaki ormoškega okraja so po teh globoko stvarnih besedah storili v Sloveniji prvi korak k ustvaritvi naprednega bloka z izvolitvijo skupnega odbora. Sledili jim bodo brez dvoma naprednjaki tudi v drugih okrajih. Saj baš naprednjaki na Štajerskem bolj živo ko kje drugje občutimo potrebo skupnega dela naprednjakov. Ako začasno tudi še ostanejo posebne politične skupine v obliki demokratične, samostojne kmetijske in morebitnih drugih naprednih strank, vendar mora priti do skupnega nastopa teh strank v odločilnih, velikih trenutkih, ko se odločuje usoda naroda.

Ni menda ne bo bolj podprlo stremljenja za skupen nastop proti klerikalizmu, kakor dejstvo, da se je celo v velikem, politično visoko razvitem češkem narodu pojavilo isto stremljenje. Znani češki politični voditelj Václav Klobač je imel nedavno velik govor, v katerem je ostro nastopil proti klerikalizmu, ki se je tudi na Češkem vsled prevelike razcepljenosti naprednega življa začel opasno širiti. Napredne vrste — je dejal Klobač — se razbijajo, raste pa nazadnjaštvo in klerikalizem. Klerikalizem, ki po vojni ni nič pomenil, danes zelo napreduje. — Klerikalizem ne kriči in ne naglašuje nobenih svet pretresljivih gesel, ampak gre na tihem naprej, dela od moža do moža, od žene do žene. Ni se mu treba boriti proti naprednjakom, saj se ti pobijajo sami med seboj zato, da bi tem lažje in brez odpora rastle klerikalizem. — Treba je, da se

vzbudi iz spanja naša komoda inteligenca in da pojde vršit delo med ljudstvo.

Poskušajmo znova stvoriti blok naprednih življenj. Reakcija (nazadnjaštvo) je pri nas že velika opasnost in treba kakor to delajo klerikalci, iti od osebe do osebe. Biti moramo v ozki stiki z našo mladino, začeti treba pri otrocih, da nam zraste generacija, ki bo boljša kot smo mi. Ne delajmo več napak zadnjih 5 let, ne poslužimo se metod, ki so klerikalizmu koristile.

Nobene slabosti, nobene nevolje do dela in apatije ne sme biti med nami. — Verujmo v prihod svetlobe. Imejmo optimizem, ki veruje v dobro stvar in zanjo dela, dokler ne doseže cilja.

Tako Klobač, veliki Čeh! Ali ni govoril kakor nalašč tudi za naše razmere! Naprednjaki Slovenije, naprej na pravo pot, katero so nastopili naprednjaki ormoškega okraja!

OBRATNO - NADALJEVALNA ŠOLA V CELJU

Je ob zaključku šolskega leta kakor običajno razstavila vajeniške izdelke. V št. 54. »Nove Dobe« je o tej razstavi objavljena ostra kritika izpod peresa g. Ivana Bizjaka: pridružujem se ji le v toliko, kar omenja v zadnjem stavku: šolski odbor obrtno - nadaljevalne šole je poklican, da presoja nedostatke ter izvršuje ukrepe za napredek šole; pristavljam samo toliko, da še le po odanem mnenju učiteljske konference in nadzornika za obrtne šole v Ljubljani. Tako se je dosihmal tudi postopalo: šolski vodja je bil kot poročevalec pri šolskem odboru v stalnem stiku z učiteljskim zborom in nadzorništvom v Ljubljani. Nikakor pa ne odobravam, da na šoli sodelujoči član izreka drugim sotrudnikom, in še celo v javnosti, bodisi pohvalo ali grajo: ta pravica pristojna samo uradnemu nadzorniku v obsegu uradnega poslovanja, ne pa javnosti.

Toliko v splošnem. Šola pa vendar ni tako enostransko nepopolna in na tako brezuspešni podlagi, na kakršno jo stavi kritika, zato se kot vodja čutim dolžnega, podati javnosti kratek vpogled v notranji ustroj šole. Po kritiki soditi, bi bila ta samo neka vrsta risarske šole, kar bi seveda daleko ne odgovarjalo zahtevam; temu pa ni tako: saj pri nekaterih obrtnih, n. pr. živilskih, risanje sploh ne pride v poštev in se tudi kot predmet ne goji.

Obrtno - nadaljevalna šola mora v prvi vrsti podati teoretično podlago,

diči, nato baron Miglio Brumberg in Schönbrunn, potem grof Anton pl. Gaisruck, ki je bil 1750. leta tudi lastnik sedanje Aleksandrove vojašnice v Celju. Ko je le-to vojašnico prevzela država, je ta posestnik Plumberk porušil in sezidal tik njega v letih 1754—1760 sedanji grad, ki ga je imenoval Neu-Cilli — Novo Celje, da se s tem razločile od njegove prejšnje celjske posesti Celjski—grad — Burg — Cilli, ki se je imenovala v Avstriji tudi vedno »Burg-Kaserne«.

Nadaljnji posestniki so bili: Jožef Anton Tschokl pl. Ruhethal. Leta 1835. kupi grad grof Jožef Ludvig Hausmann, ki je postavil ob drž. cesti blizu gradu veliki križ, v ljudstvu znan pod imenom »pri zlatem križu«.

Leta 1863. je kupil Novo Celje knez Salm in pride po njegovi smrti v roke starogrofa Salma, ki pa je prodal grad pred par leti hrvatskemu grajščaku gosp. Turkoviću.

Novo Celje vsebuje nad 30 sob z deloma zelo dragocenimi slikami ter imponantnim vestibulom in stopniščem. Na južni glavni fronti gradu leži lep

ki se naj potem druži v delavnici s praktičnim delom v neko celotno dovršenost. Prvo zamore podatki v najprikladnejši obliki le učitelji, drugo pa mojster oziroma izurjeni pomočnik.

Mnogo vajencev pride iz oddaljenih krajev, kjer niso imeli prilike ali si vsled lastne malomarnosti niso pridobili najpotrebnejše osnovnošolske izobrazbe. Tak vajenec si sicer z naporom in pridnostjo v delavnici pridobi za svojo obrt potrebno ročnost, nikakor pa si ne morem misliti, da bi zamogel postati dober pomočnik, še manj pa mojster. Neobhoden predpogoj za vsako stroko, ki hoče vzgajati usposobljen naraščal, je, da vajenec zna računati, da je zmožen priproste obrtne korespondence, enostavnega knjigovodstva in kalkulacije, skratka, da obvlada teoretično znanje v potrebnem obsegu.

Razveseljiv pojav je, da prihajajo vajenci tudi z boljšo šolsko izobrazbo, posamezni celo z dovršeno meščansko šolo. Teh seveda ne bomo mogli združiti s prvotno omenjenimi, ki se morajo učiti šele odštevanja, naštevanja, množenja itd., četudi pripadajo isti obrti. Za posamezne skupine je zelo važno strokovno risanje, osobito za stavbene, mehanično - tehniške, umetelne in deloma tudi oblačilne in tkalinske obrti. Tu je treba točne znanstvene podlage. Vajenec mora znati geometrijske like, njih konstrukcijo, mora biti izurjen v uporabi ravnila, trikotnika, šestila itd. mora znati preračunavati ploščine, prostornine itd., a delavnica naj sistematično podana teorijo pretvarja v »kri in meso«, naj kaže, kako se s haskom uporablja in varčuje material — iz izkušnje vemo, da nekateri krojači potrebuje za obleko iste osebe manj blaga kot drugi —, kako je treba vzeti delo v roke, da prihrani na času, kako je treba vestnega dela, da bo izdelku garantirana trpežnost. Tako zasnovano obrtništvo bode lahko samozavestno in ponosno nastopalo brez ozira na katerikoli si bodi konkurenco v svoj gmojni dobrobit ter popolno zadovoljstvo naročnikov oziroma konzumentov.

Pot do takega uspeha ni lahka, ne za šole, ne za mojstre; poslednji pridejo le do cilja, ako je šola zgradila znanstveni temelj. Temu se pa grmadijo težkoče: vajence prav različnih zmožnosti in raznovrstnih panog — tokrat so bili vajenci 28 raznih obrti — spraviti v sklad v 6 razredih (2 sta bila pripravnički) je vsekako težka kombinacija, ki je z ozirom na dovršenost in popolnost

park, ki ga je dal sedanji lastnik tudi že ljudstvu v veselje namene na razpolago.

V. PLEVNA.

Plevna je ime gradiča, ki leži na griču tričetrt ure severno od Zalca, v gotoveljski občini. Gradič je precej velika enonadstropna z eternitom krita hiša s približno 26 sobami ter nekaterimi gospodarskimi poslopji tik gradu, kojega obdaja tudi nekaj zemljišča z lepim mladim gozdnim nasadom.

H gradu drži precej dobro ohranjena okrajna cesta, koja spremlja iz Zalca stebri-drogi ranjkega telefona. Iz gradu uživaš krasen razgled po vsej Spod. Savinjski dolini doli do celjskega mesta. Pa tudi iz Celja je grad razločno viden in ga spoznamo po »beli« stehli. Plevna je prišla v last novega posestnika gosp. Reinerja iz Teharij, pa je služila kot letovišče prejšnjemu posestniku in bivšemu avstrijskemu ministrskemu predsedniku baronu Becku.

V Plevni se je zbiralo nekaj let pred svetovno vojno, v dobi ministrskega

Rajko Vrečer:

IV.

NOVO CELJE.

Na tisoče ljudi pride vsako leto v petrovski romarski kraj, a malokdo se vpraša »kedar je bil sezidan ta krasni grad, ali kakšna mu je zgodovina«. In kakaj? Ker manjka ljudstvu znanje domače zgodovine. Pa temu ni kriva šola; saj se je tudi učitelji nismo učili. Kolikor smo se zgodovine učili, je bila prirojena tako, da je bila vseč Dunaju, kar bi pa govorilo v prilog Slovanstvu, se pa ni smelo slišati raz šolskega katedra.

Avstrijski gradovi so bili vendar domalega lastnina visokega avstrijskega plemstva, ki so bili nekaki kontrolni organi, priproste, plemstvu nedostopnega naroda, njih oproda in sluga.

Ko je naše kmečko ljudstvo dobilo svojo prostost, je ta plemenita zvezda malo zatemnila. A plemiči so ostali do propada Avstrije, — posebna kasta, ki je občevala le s sovrzniki ter je bil razgovor plemiča z navadnim zemljanom že visoko odlikovanje za slednjega.

Jugoslavija je odpravila plemstvo, a »plemiči« so ostali še mnogokje tudi v tistih krogih, ki nikdar plemiči niso. V mnogih slučajih že utemeljuje veliko bogastvo za-se zahtevo, da se loči od priprostega, če tudi od onih bolj izobraženega in poštenega ljudstva. Kako se bomo v nebesih gledali, ne vem. Dvomim pa, da jim bo sv. Peter odkazal posebno baroko.

Je pa tudi dosti izjem v petičnih krogih, ki vsled svoje izobrazbe ne spajajo bogastva tudi z napuhom.

Zato pa naj velja načelo »naše gradove v naše slovanske roke«. Zal, da to ne gre lahko. Dosti je že sprememb v dobrobit Slovanstvu, kakor n. pr. v Novem Celju.

Prejšnji grad se je imenoval Brumberg, domačini mu še danes pravijo »Plumberk«, ki je stal na mestu sedanjega gospodarskega poslopja tik gradu, ležečega med Zalcem in Petrovcami, blizu Savinjske železnice in državne ceste.

V Plumberku je gospodoval 1296. leta neki Henrik Meč; 1580. leta Ziga Schrottenbach, 1620. leta Regalovi de-

splohi neizvedljiva. V to svrhu so prirejani na sredno - tehniški šoli v Ljubljani specialni tečaj za učiteljstvo, ki se mu podajajo navodila za teoretično praktičen pouk na obrtno - nadaljevalnih šolah. In hvalevredno moramo priznati, da se je pri imenovanju učiteljstva za Celje oziralo na učiteljstvo s takšno kvalifikacijo; s ponosom za naš stan lahko konstatiramo, da je več učiteljev s to kvalifikacijo kakor jih je dejansko na šoli zaposlenih. - Treba je le, da se nasproti njim ne postopa žaljivo ter vsaj tako plača, kakor to zahtevajo obrtniki za svoje delo. Kot nekaj specifično važnega je kritik omenil »fazoniranje, postava žepov itd.« To je pač zahteva ljudij, ki zamorejo vsled svojih gmotnih razmer biti luksurijsni ter hočejo za večjo dopadljivost svoje osebe od leta do leta imeti spremembe v kroju, kar je pa v prvi vrsti naloga praktičnega izdelovanja delavnice, ki v tej smeri uspešno napreduje, ako nima premalo izurjenih pomočnikov in preveliko število vajencev. Šola kot taka ima resnejše temelje, globokejša načrta, ki se ne morejo in ne smejo spreminjati od leta do leta kakor moda. Res pa je, da se naj teoretični pouk naslanja in giblje v snovi skupine vajencev. To se je po možnosti tudi vpoštevalo: pismeni izdelki višjih razredov so kazali izdelane kalkulacije vajencev po njih strokovnih skupinah, četudi so pohajali v isti razred. Za uničujočo kritiko »strokovnjakov« za II. deklinski razred pa pripomnim samo sledeče: dotični učni moči se priznava od vseh merodajnih strani izborna pedagoška zmožnost, istotako marljivost; dovršila je z najboljšim uspehom kurz za poučevanje na obrtno-nadaljevalnih šolah in njena zmožnost v praktičnosti je toliko, da izdeluje samostojno tudi kroje. Višje kvalifikacije ne moremo zahtevati.

S tem je za me zadeva te kritike v javnosti končana. Smotreno delovanje naj se preloži na torišče kamor spada.

Beno Serajnik.

Politične vesti.

Za enotno, pošteno narodno delo! Na uvodnem mestu priobčujemo članek po mariborskem »Taboru« v globoki zavesti, da služimo stem dobri naši narodni stvari, ki ne sme trpeti škode radi samoljubja in trme gotovih oseb v slovenski politiki. Preveč se je vtem pogledu grešilo že doslej med nami Slovenci od gotovih oseb in merodajnih skupin, grešilo pa je tudi naše časopise, ki je bilo dosledno in vsikdar točno na mestu, kedar se je šlo zato, udariti po osebah iz sorodnih, naprednih političnih struj. Dosegali smo vtem oziru žalosten rekord naše brezglavosti in naše napredne sramote, ki je privedla mestoma tako daleč, da so odlični idealni možje poštenjaki stopali ob stran in v ozadje, da je »naša politika« postajala nekaj ogabnega in ostudnega, od česar se je marsikatera sposobna sila ozlovljeno in utrujeno obrnila v stran, in beseda političen delavec je postajala

predsedovanja barona Becka, najvišje avstrijsko plemstvo, diplomacija, ministri, sploh najuglednejši dostojanstveniki dunajski, ter imeli na Plevni poleti važne državne posvete.

V prvem desetletju novega stoletja prilično so bili Beckovi na Plevni tudi z Žalčani skoraj da v prijateljskih odnosih.

Ko je razvil »Žalski Sokol« leta 1907, svoj prapor, sta pohitela tudi dva člana telov. društva na Plevno s pooblastilom za povabilo na sokolsko slavnost. Min. predsednik ju je prijazno sprejel ter jima izročil lep dar v denarju kot vstopnino. Leta 1908. se je na Plevni na slovesen način obhajala 80-letnica že pokojne matere barona Becka. Temu slavlju so se pridružili tudi Žalčani ter počastili sloves z bakljado in serenado. Plevniška gospoda je bila vidno vzradoščena na lepem počaščenju. Baron Beck se je izkazal hvaležnega ter je svoje kavalirstvo dokumentiral s — podelitvijo interurbane telefonske govornice Žalcu i sebi, kar je postalo pomembno in prekorsno za

včasih že skoroda psovka. Zavedamo se prav dobro, da v politiki ni sentimentalnosti, in da politični delavec ne sme zapasti sentimentalnosti, pravtako smo pa tudi globoko uverjeni, da so tudi v političnem življenju, ki je za nas boj načel in poštenega prepričanja za načela, gotove meje, preko kojih se ne more in ne sme brez občutne škode za narod, kojemu služimo v političnem našem udejstvovanju. Tudi se ne varamo in nočemo nikogar slepiti, da bo klerikalna stranka in klerikalni tisk postal zaradi nas drugačen, manj surov in manj lažnjiv in krivičen. To je bila metoda takozvane katoliškopolične morale pri vseh narodih in vseh časih, da se vojskuje z orožjem laži in krivice, ker je cela njena zgradba zgrajena na nasilju laži, krivice in neukosti ljudstva. To bo ostalo še tudi tako vse dotlej, da zapeljani in zaslepljeni spregledajo in postanejo zmožni ločiti cerkev in vero od tistih, ki v cerkvi z vero in Bogom delajo kupčije za svoj političen žep. Med nami vsemi pa, ki vidimo to zlo in nesrečo za naš rod in našo domovino pa mora nastati po naših mislih več kot premirje, nastati mora prava bratska vzajemnost, ki ni sezidana na negativnem principu sovražstva do klerikalizma, kakor meni to »Kmetijski list«, ki sloni na ljubezni do našega rodu in te zemlje, ki je naša domovina. In vtem pozitivnem principu, ki črpa svoje sile iz ljubezni in volje imamo vsi brez razlike stanu in poklica naše naravno in narodno pravo in dolžnost do dela za cilje, ki so nam skupni in so nakratko izraženi v dveh besedah: napredek naroda. Zapisali smo gornje besede na naslov vseh tistih, kojih srca in duše še niso umrle, koji hočejo iskreno in pošteno odločnim dejanjem tudi preko oseb, ki bi hotele delati napotje. Ideja nam je višje, ko osebe, ideja je silnejša, ko seštevanje števil in vse tisto politično programatičnostanovsko modrovanje, s kojim smo skušali zadnja leta razlagati in utemeljevati vse naše nepravo ravnanje. Čas je pokazal, da smo se motili in da smo grešili, popravljati pogoške iz izkušenj življenja je za mislečega človeka častno in za poštenjaka dolžnost!

Iz seje narodne skupščine. Ponočna seja dne 16. tm. je trajala do ¼3. ure. Za Pribečevićem je govoril notranji minister Vujičić, ki se je branil, da je vlada favorizirala Radiča in separatiste pri volitvah. Minister Jovanović je polimiziral s Pribečevićem ter trdil, da stoji na stališču narodnega in državnega edinstva, vendar pa se mora gledati na razpoloženje narodnih mas. Treba se je pogajati z Radičem, s Turki, Nemci in Madžari. Demokrati so odgovarjali, da treba pogajanja s strankami ne pa s plemenj. Glede Markovega protokola je

razvoj hmeljske trgovine posebno še za žalsko hmeljsko središče. Baronu Becku pa je bilo omogočeno iz svojega gradu odpraviti dnevno po eno uro trajajoče državne telefonske pogovore. Min. predsednik je odslušal govoril lahko dnevno z Dunajem, brezskrbneje bival v naši dolini in vodil zajedno državno krmilo iz najodgovornejšega mesta. In ko je ekselenci Becku preminula mati, je prihajala iz Dunaja najodličnejša gospoda. Izmed neštetihih vencev se je najbolj odlikoval oni — ranjkega avstrijskega cesarja Franca Josipa I. s črnorumenim trakom.

Na sosednem griču, sredi vinorodnih goric stoji lična cerkva Sv. Jediti, podružnica gotoveljska. Tam je pokojišče Beckovih.

Pa je prišla svetovna vojna in ostra sapa je pričela pihati iz Plevne. Zatemnilo je prijateljstvo med Žalčani in Plevno. Plevniško naklonjenost so odslej uživali le Nemci, Slovenci nemškega mišljenja, in aristokratski petolizniki. Začela se je doba političke persekucije, zasledovanje in internacije

izjavil Jovanović pod častno besedo, da tega protokola ni, ker ga radikali niso priznali. Kot poročevalec demokratov je govoril Pera Marković. Ob pol 3. uri se je vršilo glasovanje. Za predloge večine verifikacijskega odbora so glasovali radikali, klerikalci, Nemci, Turki in spahovci; proti pa demokrati, zemljoradniki, socialisti in neopredeljeni poslanci. Predsednik je prešel nato imena vseh 239 verificiranih poslancev.

Borba proti komitašem v Bolgariji. V zadnjih bojih bolgarskih vladnih čet je bil ubit vodja makedonstvujuših Todor Aleksandrov, ranjen je bil tudi komitski vodja Jovan Grlo, vendar pa se Bolgarom ni posrečilo, ga vjeti. Bolgari nadaljujejo akcijo proti komitašem z vso energijo. Dan za dnevom se vrše ostri spopadi.

Italija in Madžarska spletakarita. Grofa Bethlena, ki je dospel v Rim, je sprejel Mussolini v avdijenci. Grof Bethlen je poročal o notranjem finančnem položaju Madžarske. Mussolini je odgovoril, da bo proučil madžarske predloge. Ob tej priliki piše »Epoca«, da ima Italija z Madžarsko skupni interes, treba prepričati slovanski blok ob Jadranu. »Giornale d' Italia« izjavlja, da je prišla Madžarska v svoj bedni položaj vsled izživanja v Pragi in Beogradu. Grof Bethlen bo po povratku iz Rima posetil glavna mesta Male antante in skušal vlado rekonstruirati.

Nemčija odneha. V nemškem državnem zboru se je razpravljalo dne 16. tm. o zunanje političnem položaju. Kritiziralo se je odgovor na francosko noto kot nespretno sestavljen. Nemčija hoče ponuditi večjo svoto.

Pogajanja med Anglijo in Rusijo. Lord Curzon in Krasin sta imela 17. tm. daljšo konferenco. Krasin je izjavil, da bi ukinjenje trgovinske pogodbe z Rusijo imelo za posledico, da bi morala Rusija z Anglijo sklenjene trgovske posle v skupnem znesku 10 milijonov funtov oddati drugi državi.

Celiske novice.

Cepitev koz 1923 v Celju. Nasprotno nekim časnikarskim vestem, da je ukinjeno splošno prisilno cepljenje koz, se občinstvo na novo opozarja, da velja za mesto Celje obvezna cepitev kot je razglašena po letakih po mestu in v lokalnem časopisu. Celje, dne 15. maja 1923. Za župana: Šubic s. r.

Mestna hranilnica na binkoštno soboto ne posluje.

Seznam porotnikov za drugo porotno zasedanje v Celju, katero se prične dne 4. junija. I. Glavni porotniki: Demšič Jože pos. in trg. Velenje, Majdič Josip gost. Celje, Goričar Alojz pos. Mozirje, Repič Milivoj trgovec Loke, Samec Valentin posestnik Runtole, Andrej Žgank posestnik Sp. Grušovlje, Bidovec Franc rud. urd. Loka (Trbovlje), Kohne Ignac pos. Gaberje, Mekša Martin gostilničar Konjice, Kus Mihael kavarnar Celje, Holobar Štefan posestnik Vrbje, Crepinšek Justin posestnik Novacerkev, Repič Franc posestnik Žiće, Cimperman Alojz gostilničar Potzela, Strupi Franc trgovec Celje, Rebuschegg Franc mesar in gost. Celje, Dolžan Franjo klepar Celje, Firšt Anton pos. in gost. Rečica trg. Okrožnik Peter pos. Doberna, Kračun Vinko pos.

»osumljenih« oseb, personifikovanih Slovencev in narodno neoporečni so se morali naglo odpravljati v pripravljene »marškompanije«, iz katerih bi se naj nikoli več ne — vračali v svoje domove. A kljub vsemu »razkuževanju« se ni dala udušiti narodna zavest prebivalstva pa tudi ne z besedami »eintrückend machen«. **Iz Žalca ni nihče padel.** Vsi smo se vrnili, tudi oni je najzaupnejši mest. Žalec je ostal isti kot pred vojno in tak tudi ostane. Žalčani so krizo prestali kljub hišnim preiskavam in brezuspešnem zasledovanju s previdno pomočjo našega orožništva, ki je stalo zvesto ob strani žalskega prebivalstva.

Koroška narodna pesem pa začne: »Zdaj vse minulo je... in minula je tudi tista železna avstrijska pest, ki je stegovala svoje kremplje tudi nad Žalec in njega zavedno zaledje.

Beckovi so vzeli koncem aprila od Plevne na vekomaj slovo ter odrinili na Dunaj. — Mi pa ostanemo, kakor smo bili.

in gost. Loče, Berlski Jožef st. pos. in trg. Rogatec, Kačič Josip pos. in gost. Laško, Vengušt Franc pos. in gost. Ljubčno, Kupec Alojz pos. Sv. Lovrenc, Škoberne Friderik hiš. pos. in gos. Celje, Golež Franc pos. Sv. Vid, Hropot Jakob pos. Gotovlje, Ravnikar Ivan trg. Celje, Pompl Jože gostilničar Lahovgraben, Krašovec Jurij pos. in trg. Zalec, Steiner Anton pos. in gost. Gotovlje, Rainer Franc trgovec Celje, Pirch Konrad gostilničar Vitanje, Vrečko Florjan pos. in les. trg. Škofjavas, Kline Jože posestnik Breg (ob. Konjice), Kapus Ivan brivec Celje, II. Nadomestni porotniki: Zohar Franc gos. in mesar Teharje, Dobrave Mihael slikar Celje, Rožič Josip trgovec Celje, Jerin Alojzij knjigovodja Celje, Lužer Janez kolar in gost. Leskovec, Finžger Vekoslav glav. zal. tobaka Celje, Samec Janez pos. Lokrovec, Lokar Štefan pos. Spodnja Hudinja, Ravnjak Miha pos. in kovač Šmarjeta.

Sokolsko društvo v Celju je priredilo 6. maja v Šmartno v Rožni dolini za članstvo peš izlet, katerega se je udeležilo tudi pevski krožek Komšija, ki je zapel več lepih pesmi in s tem vso prireditev znatno povzdignil. Izvajale so se razne igre. Zavladalo je veselo razpoloženje, le žal da je čas tako hitro minil in se je bilo treba zopet vrniti. Za moško deco in naraščaj se je vršil izlet 29. aprila preko Levca na Anški vrh, za žensko deco in naraščaj istotje 10. maja. Obeli izletov se je naša mladež pod vodstvom skrbnih vaditeljev in vadiateljic v lepem številu udeležila, zelo dobro obiskan je bil zlasti zadnji izlet, kamor so pohitele v častnem številu tudi članice. Obakrat so se za mladino priredile igre v prosti naravi. Vrnili se je vedrih in veselih lic na svoje domove. Izkazala se je potreba, pohiteti z mladino večkrat ven v prosto naravo.

Organizacija jugoslovenskih nacionalistov v Celju je priredila v nedeljo, 13. maja pešizlet v Zalec. V restavracijskih prostorih g. Vilko Kukca se je vršil z Žalčani informativen sestanek, na katerega je došlo naknadno z vlakom večje število Celjank in Celjanov, tako da je znašalo skupno število 70. Razpoloženje je bilo zelo živahno, čemur je največ pripomogel pevski krožek Komšija, ki se ni bal truda in prišel na izlet deloma peš, deloma z vlakom. Ob priliki našega zleta se je v Žalcu ustanovil pripravljalni odbor Orjune, ki bo de v najkrajšem času sklical ustanovni občni zbor. Z Žalčani so nas že od nekdanj spajale ozke vezi. Kadarkoli so bili celjski Slovenci v nevarnosti, da bodo napadeni od nemškutarskih tolp, so vsikdar radevolje prihiteli v Celje in s svojim neustrašenim nastopom dostikrat omejili izgrede. Novo posestrimo priščno pozdravljamo.

Sonatni večer ge. Fani Brandl - Pelikan. Komorna prireditev, ki nam je nudila poln umetniški užitek, je včera našla na pol prazno dvorano. Sloves slovitga mojstra Rose-ja, ki je bil ge. Brandl - Pelikan učitelj, je pridobil novo potrditev v učenki, Ga Brandl - Pelikan je res umetnica na goslih prav po božji volji. Sonatna oblika ji sicer ni nudila prilike, da nam pokaže vratolomno virtuoznost, tembolj pa nas je prepričala o globokem pojmovanju prednašanih sonat. Umetnico odlikuje absolutno čistost igra, krepka in sočna, rekel bi možka poteza v lok, skrbno opijena tehnika obeh rok in inteligentna interpretacija izvajanih del. Podala nam je prav zanimiv vspeh, ki ga je pričela z dobro znano Beethovenovo d-dur sonato, kjer nam je s posebno globokim občutkom odigrala varirani Andante con moto. Prvovrsten učinek je stopnjevala s fino nijansirano interpretacijo Brahmsove g-dur sonate. V R. Straussovi es-dur sonati nas je očarala z lepo linijo v kantileni: Straussova neizčrpna iznajdljivost ji je dala dosti prilike razviti svoj ognjevit temperament. Hvaležno občinstvo ni štedilo s pohvalo in je poklicalo umetnico ponovno na oder, tako da je morala ob koncu dodati še en, menda Straussov stavek. Ono malo število pobožnih poslušalcev se nas je razšlo z željo, da bi se taki večeri prirejali še večkrat ter se s tem gojil dober muzikalen okus publike. Naj mi bo slednjč dovoljena še ena opazka o taktu publike napram umetnikom. Po mojem mnenju dolgujemo umetniku ali umetnici kojih koncert posetimo, vsaj toliko spoštovanja, da pridemo h koncertu v obleki, primerni za obisk. Bele bluže ali suknje in škornji pa prav gotovo ne spa-

dajo v koncertno dvorano, posebno pa ne čisto v ospredje. Sonatni večer ni cirkus.

Trgovska zadruga »Sloga« v Celju. Z velikim entuzijazmom od strani prizadetih činiteljev je bila leta 1919 po inicijativi takratnega knjigovodje pri Gospod. uradu g. Góbec Dragotina ustanovljena strokovna gospodarska organizacija, katero smo pozneje prekrstili v Trgovsko zadrugo »Sloga«. Spominjamo se dobro vsled česar smo šli takrat tako energično na delo, katero nam pa takoj v začetku ni obetalo lavorik. Takorekoč pri prvi večji kupčiji nad milijon izgube, nekateri malodušneži so takoj začeli odstopati, ter se s tem o-tresti event. obveznosti, mi treznejši smo vstrajali, ker smo bili prepričani, da je zadruga velikanskega pomena in splošne koristi za regulacijo cen itd. Kjer nihče ni direktno udeležen na morebitnem dobičku in torej ni potrebno nabavne cene posebno vzdigovati, nasprotno je pa bilo podjetje vzdrževati že iz tega razloga, da je bilo ponudnega več blaga na trgu. Pretrpeli smo torej krizo, podjetje je danes dobro fundirano, ima krasna skladišča, upeljan delokrog odjemalcev, rezervni fond itd. kratkomalo na najboljši poti za nadaljni procvit. V zadnji »Novi Dobi« pa sem začuden gledal na dnevnem redu obč. zbora, kateri se vrši 24. tm. točko »Preosnovitev zadruga«. Ta bi bila pa lepa — mi kateri smo ves čas stali trdni pri zadrugi, naj bi bili kar na enkrat pah-njeni na stran in nekateri premožnejši trgovci bi si delnice kratkomalo razdelili ter tako prišli v posest dobičkanosnega večmilijonskega zavoda, mi manjši trgovci pa bi bili zopet na milost in nemilost izročeni gotovim ljudem. Pri zadrugi imamo vsaj vpogled v delovanje, imamo odbornike, poroča se nam na občnih zborih, itd. česar pa pri delniški družbi, kakoršna naj bi menda postala »Sloga«, ne moremo več zahtevati! To je moje mnenje in upam, da se bode mo na dan občnega zbora vsi enoglasno izrekli proti d. d. — Trgovci z de-žeje.

Novi vodovodni red za mesto Celje. V zadnji seji celjskega občinskega sveta se je sprejel v novi vodovodni red, ki obsega tri glavne dele. V prvem delu se nahajajo splošne določbe glede napeljav vodovoda ter pravice in dolžnosti mestne občine do odjemalca in narobe. Voda se oddaja v splošnem vsem posestnikom v okolstvu mestne občine, izven mesta pa le v tehničnih slučajih s posebnim sklepom občinskega odbora. Za dobavo vode je treba izpolniti posebne prijavnice, ki se dobijo pri mestnem magistratu. Vsakokratne izpremembe na vodovodni napeljavi mora posestnik pred izvršitvijo teh naznaniti mestnemu magistratu, da jih odobri. Občinski organi vodovodnega podjetja imajo vsak čas dostop do vodovoda v zasebnih in javnih poslopih. Napeljava vodovodnih ceví do posestva se izvrši na občinske stroške, na posestvu samem pa na stroške stranke. O izvršeni napeljavi se mora predložiti popolen načrt. Še-le po odobrenju se sme uporabljati vodovod. Za vzdrževanje vodovoda skrbi hišni gospodar, ki jamči za vsako event. škodo. Vodomere postavi mestna občina na lastne stroške proti predpisani odškodnini. Zapornice vodovodov se morajo plombirati, odstraniti jih smejo le organi mestne občine. Ta sme oddajati vodo brez vodomera, sme pa vsak čas preizkusiti količino porabljene vode z vodomermom. Ako se voda uporablja tudi za obratovalešča in druge svrhe, se mora to prej naznaniti mestnemu magistratu. Za redno plačevanje vodarinskih določad jamči hišni gospodar, za zaostale zneske se zahtevajo zamudne obresti. Vsa plačila se izvršijo pri mestni blagajni. V slučaju požarov sme požarna bramba uporabljati vodo iz celega mestnega okoliša in se lahko v to svrhu za-pre voda tudi posameznih delov mesta. Po naročilu mestnega magistrata se lahko vodovod za stranke zapre v naslednjih slučajih: 1. ako so se pri napeljavi vodovoda na posestvih kršili predpisi, 2. ako so se izvršile na napeljavi izpremembe brez dovoljenja mestne občine, 3. ako se trati z vodo iz hudobije, malomarnosti ali pomanjkljivosti inštalacije. Nabiralniki se smejo postaviti le z dovoljenjem mestnega magistrata. V drugem delu vodovodnega reda so posebni predpisi o tehnični izvršitvi zasebnih vodovodov. Določa se, iz kakšnega ma-

terijala so napravljene cevi, njih dimenzija in dopustni pritisk. Nadalje so na-vedene določbe glede ventilov in pri-klopitve k glavnemu vodu. Tretji del ob-sega tarif. Na vodarini se plačuje v mestnem okolišu 12%, v okolici 16% hiš-ne najemnine. Za javna poslopja se do-bava vode pavšalira ali pa določi s po-sebnim sklepom obč. zastopa. Pred od-dajo vode se vodovod preizkusi; zato je določena posebna odškodnina. Pollet-no se ugotovi, koliko vode se je v vsaki hiši porabilo. Vodarina se določi ne gle-de na to, v kake svrhe se uporablja vo-da v zasebnih stanovanjih. Vodarinski novič je le predplačilo, tako, da se od-plača še event. razlika med vodarino in pristojbino za faktično uporabljen vodo. Ta pristojbina znaša začasno 15 para za m³. Pavšalni zneski so sledeči: Za pisarne, komptoire, gostilniške ter trgovske lokale ter obratovalešča brez strojev do 20 Din letno, za obratovaleš-šča s stroji za m³ 15 para oz. kot letni prispevek najmanj 45 Din, za vsako ko-palno kad 30 Din, za posebno škropilno napravo 20 Din, za kloset z vodo 10 Din in za pisoir 5 Din, za vsak hidrant ali nastavek 25 Din, za vsakega konja ali govedo pri zasebnikih 8 Din, za vsak voz 10 Din, za vsak meter jasli za go-vedo in konje pri gostilnah, živinskih tr-govcih in mesarjih 2,5 Din, za vsak m³ v hlevih za drobnico 1 Din, pri novih stavbah za vsak m³ zazidanega pro-stora vsakega nadstropja ali kleti 30 p, za meter podstrešja 15 para. Vodarina se plača četrtletno vnaprej, pristojbina polletno za nazaj. Obč. zastop lahko v posameznih slučajih dobavo vode pavšalira. Pristojbine za preizkušnjo vod-nega tlaka so takisto določene. Za iz-posojevanje vodomera se plača letno po priklopni širini 8—25 Din.

Velika veselica Jugoslov. matice, ki bode 3. junija v Celju nalaga veselje-nemu odboru mnogo skrbi. Postaviti mora na obširni Glaziji 24 lesenih ob-jektov, poleg teh pa še mnogo miz in klopi. Nabaviti mora lepih in privlačnih dobitek za tombolo, ki se bo vršila na prvem mestu obsežnega programa, ka-terega kmalu objavimo. Ko bi hoteli vse te stroške kriti iz lastne blagajne, potem bi bil cel odborov trud ničev. Zato pa se veselilni odbor zaupno obrača na rodoljubne gospode lesne trgovce z najljubnejšo prošnjo, da bi blagovolili posoditi potrebni les, ki se vrne nepo-kvarjen. Druge požrtvovalne trgovce in radodarne meščane pa lepo prosí, naj bi naklonili raznih darov za tombolske dobiteke. V to svrhu se v kratkem ogla-sijo dame in gospodje, ki upajo na naj-prijaznejši sprejem in izdaten uspeh. Vemo, da je v sedanjih tesnih časih te-žavno žrtvovati, — a gospoda, verujte, da je še težje prositi! Zato pa vsi po-zabimo na te težave, zavedajmo se bratske dolžnosti ter z vneto skrbimo za tiste nesrečnike, katerim se v mno-gih ozirih tisočkrat slabše godi nego-li nam! — Odbor Jugoslov. matice v Ce-lju.

Najden človeški plod. Pri izpraznje-vanju greznice v neki hiši v Gaberju so našli človeški plod mošk. spola, star štirí do pet mesecev. Osumljeni sta dve osebi. Preiskava se nadaljuje.

Nabori leta 1923. Rekrutovanje se vrši v tekočem letu ob sledečih dneh in v lokalih kakor do zdaj vsako leto in si-cer: v Celju 24. maja Celje mesto, Celje okolica, Svetina; 25. maja Škofjvas, Velika Pirešica, Višnjavas, Volnik; 26. maja Petrovče, Sv. Pavel, Sv. Peter ob Savinji, Griže; 28. maja Sv. Juri ob Kol-tici, Sv. Juri trg, Dramlje, Sv. Lovrenc pri Prožinu, 29. maja Dobrna, Franko-lovo, Novacerkev, Kalobje; 30. maja Sv. Martin v Rož. dol., Gotovlje, Žalec, Teharje. V Trbovljah: 1. junija Trbovlje (ena četrtina), Dol pri Hrastniku; 2. ju-nija Trbovlje (ena polovica); 3. junija Trbovlje (ena četrtina). V Šmarju: 4. junija Šmarje trg, Šmarje okol., Tinsko, Zibika, Žusem, Lemberg; 5. junija Ro-ginskagorica, Sladkagora, Sv. Ema, Sv. Vid, Ponikva; 6. junija Nezbiše, Slivnica, Sv. Peter na Med. selu, Sv. Stefan. V Vranskem: 8. junija Braslovce Polzeja; 9. junija Sv. Juri ob Tab., Motnik, Vran-sko, Prekopa; 10. junija Gomilsko, Graf-skavas, Marija Reka, Sv. Jeronim, V Rečici; 11. junija Bočna, Kokarje, Nova-štitfa, Rečica trg; 12. junija Mozirje trg, Mozirje okol. Ljubno, Solčava, Gornji-grad, Luče, V Laškem; 29. junija Laško, St. Rupert; 30. junija Loka, Sv. Krištof, Marija Gradec; 31. junija Jurklošter, Sv.

Lenart. Rekrutovanje se prične vsako-krat ob 8. uri jutraj, na dan 1. junija, 3. junija, 8. julija, 11. julija pa ob 2. uri popoldne.

Kino Gaberje. Sobota 19. in nedelja 20. maja »Pot v noč«, drama v 5. del. — Pondeljek 21., torek 22. in sredo 23. maja »Kopači zlata«, drama v 6. del. — Četrtek 24. in petek 25. maja zaprto. — Predstave ob delavnikih ob pol 9. uri, ob nedeljah in praznikih ob pol 7. in 9. uri.

Dopisi.

Iz Ponikve ob juž. žel. Šolska mla-dina III., IV. in V. razr. tuk. šole je ime-la v soboto 12. maja svoj majniški izlet na celjski grad in v Celje. — Izlet se je prav dobro obnesel v vsakem oziru. — Gdč. Justi in Mila, iz znane narodne Vošnjakove pekarije, sta pred svojo tr-govino obdarili to mladež (104 na šte-vilu) z finim pecivom ter tako pomno-žili v mladih srcih radost tega dne. Podpisano šolsko vodstvo si šteje v pri-jetno dolžnost se zahvaliti v imenu te mladine obema gdč. za njih gostoljubno darežljivost. — Šolsko vodstvo v Po-nikvi ob juž. žel., Ivan Burdian, nad-učitelj.

Iz Šoštanj. Za dan 10. majnika ti. je bil napovedan koncert pevskega zbo-ra Glasbene Matice iz Ljubljane. Sloves, ki ga vživa ta pevski zbor, je sam skrbel, da so bile vstopnice že dan prej skoraj razprodane. Dne 10. tm. so se pri-peljali pevci in pevke s prvim dopol-danskim vlakom iz Celja pod vodstvom ravnatelja Hubada in predsednika pev-skega zbora Prunka. Bilo jih je komaj 38. V Šoštanju se jim je pridružil notar Matija Marinček, kateri je omogočil kon-cert. S Pesjega, prve postaje od Šosta-nja, so se Ljubljance napotili peš pro-ti državnemu premogovniku v Velenju, ki so si ga hoteli ogledati. Ta dan je bil čudovit pogled po šaleški dolini in marsikateremu so prišle na um besede: Slovenski svet ti si krasan. Rudniške naprave in rudnik sam je dragim došle-cem razkazal in razložil revident Anton Kurnik. Nato so krenili izletniki po travnikih in med njivami peš v Šoštanj, kjer je bil pripravljen za nje obed v hotelu Union. Tam je bil tudi koncert, ki se je pričel točno ob pol tretji uri po-poldne. Pred koncertom je pozdravil zbrane pevce in pevke notar in župan Matija Marinček in se jim zahvalil, da so dali tudi Šoštanjčanom priliko, da si vgase svojo željo ob svežosti in opojno-sti slovenske pesmi. Slavlji je njih pev-ski zbor kakor prvi v naši državi in da so morali celo nemški Dunajčani pred leti priznati popolnost in dovršenost te-ga pevskega zbora. Primerjal je pevce pesnikom, ki hočejo kakor pravi rimski pesnik ali koristiti ali pa kratkočasiti. Imenoval jih je nosilce veselja in širitelje prosvete, kajti oni oplajajo z lepoto slovenske pesmi slovenski narod za nove lepote. Po njegovem mora sloven-ski narod, sedaj rešen skrbi za svoj ob-stanek, posvetiti vse svoje nemajhne zmožnosti prosveti, ker bo s tem naj-lepše potrdil, da je vreden zopet dose-žene prostosti in da je zaslužil samo-stojnost, katero so mu naklonili drugi prosvetljeni narodi. Na koncu je izrazil željo, da bi bil pevski zbor Glasbene Matice v vek prvovrsten in dragocen instrument, kakor ga je nekdo imenoval in da bi ga nikoli ne pohabile nepoklicane roke, da bi bila Glazbena Matica vedno vidno in neizbrisljivo znamenje notra-njega bogastva, duševne vbranosti in hrepenenja po lepoti našega naroda. Za pozdrav se je zahvalil predsednik pev-skega zbora Prunk, ki je povdarjal, da se zaveda Glazbena Matica svojih dol-žnosti kakor prosvetiteljica slovenskega naroda in da je petje, ki blaži človeka in vse hrapavo vglaja, najprimernejši pripomoček za prosvetno delo. K ljube-zni do takega dela in slovenskega naro-da pa vzpodbuja najbolj spoznanje le-pote naše domovine. Zato da je sklenila Glazbena Matica, da ponese slovensko pesem križem naše domovine. Težko pričakovani koncert se je pričel. Ze ta-koj prva pesem Prešernova zdravica nas je navdušila, da je zaploskalo po vsej dvorani. Od pesmi do pesmi se je naše priznanje in občudovanje stopnjevalo. Godilo se nam je kakor onemu kmetiču, ki je zamaknjen poslušal raj-sko ptico misleč samo nekaj hipov v resnici pa več sto let. Saj so pa pevci in pevke peli s takim zanosom, s tako

vnemo in s tako nežnostjo, da so morali s svojim petjem ganiti in omečiti in pre-tresti sleherni srce. Od vseh pesmi so se najbolj prikupile Švabova Zdrava Marija in od ravnatelja Hubada harmo-nizirane narodne pesmi, zlasti še ko-roška »Gor čez jezero, gor čez gma-jnico«. Ni čuda, da je krasno petje vglaz-bilo srca poslušalcev z neko slovesno-stjo in prazničnostjo, z neko pobožnost-jo in vbranostjo in da se je kmalu raz-tezal neke vrste dušni most mej srci po-slušalcev in pevcev. Škoda je le, da so se morali ljubljeni gostje po koncertu takoj odpeljati proti Celju. Na kolodvo-ru, kamor jih je sprejelo vse poslušat-stvo, so še zapeli nekaj lepih narodnih. Se enkrat hvala Šoštanjčanov in drugih, ki so prihiteli na koncert od blizu in da-leč. Glazbeni Matici za poseben vžitek, katerega smo bili deležni vsled njene umetnosti. Z veseljem se bomo spomi-njali zlatih ur in si želeli drage goste zopet v svojo sredo. Namen tega kon-certa je bil dvojen, da pokažemo tuje-rodcem v Šoštanju, mlačežem in dru-gim nasprotnikom, da imamo Slovenci nekaj tako lepega, da bi bilo v ponos še drugim večjim narodom in da bi zbudili mej Šoštanjčani ljubezen do slovenske pesmi in po nji do naše domovine. Upa-mo, da se je posrečilo prvo in da ne bo izpodletelo drugo.

Dnevna kronika.

Otvoritev sezone v Rogaški Sla-tini. Dasi je začetek poletne sezone pri nas oficijelno že 1. maja, se je tudi letos šele do desetega nahralo dovoljno število gostov, da je sedaj možen popolen sezonski obrat. 14. tm. je prispela tudi godba, in sicer letos prvokrat, ljubljanske divizije, ki jo bo osebno vodil g. dr. Čerin. Ni treba po-vdarjati, da je Slatina, sedaj prenov-ljena tudi tam, kjer lani še ni bilo mogoče, letos ob preugodnem vremenu dvojno krasna. Kakor v začetku zdra-viliške dobe vsako leto, odkar je to sijajno podjetje v naših rokah, je tudi letos posebno številno zastopana slo-venska družba, sestoječa osobito iz tistih (drž. uradnikov in drugih javnih nameščencev, častnikov in duhovni-kov), ki hočejo opraviti svoje zdrav-ljenje, še dokler imajo pravico do po-lovičnih olajšav in popustov zgodnje sezone.

Rogaška Slatina in njena zdravilna sredstva. Pod tem naslovom je izšla v samozaložbi kopališkega zdravnika v Rogaški Slatini dr. Franjo Koltererja v Zvezni tiskarni v Celju v slovenskem in v srbohrvatskem jeziku lična brošu-ra, ki je na tem polju lep in hvalevre-den začetek. Knjižica obsega sledeča poglavja: Lega in podnebje, Zgodovina Rogaške Slatine, Geološke razmere in tehnika vrelcev, Analiza slatine (rud-ninske vode), Kopališča »Styria« I. in »Styria« II., Glavno kopališče, Higije-nične naprave, Dietetična kuhinja, Me-hanizem in delovanje slatinskih vrel-cev ter njihove indikacije, Pomen ogli-kove kisline. Brošuro zaključuje po-glavje »Najnujnejša navodila zdravni-kom in bolnikom«, ki se glasi sledeče: »Predno se bolnik odloči za odhod v zdravilišče, naj konzultira poprej svoje-ga zdravnika ker edino zdravnik je me-rodajen v razsodbi, katero zdravilišče oziroma kopališče odgovarja najbolj posameznim boleznim. Kolikokrat se je zgodilo — in to žalibog v nesrečo in stroške pacienta samega — da si je iz-bral to ali ono zdravilišče za »refugiu-m«, ne računajoč s tem, ali je zdravi-lišče sploh ustvarjeno in urejeno za nje-govo bolezen ali ne. Drugi zopet ubo-gajo nasvete znancev in prijateljev in romajo skupno v kakó zdravilišče, ne glede na to, da so si glede bolezni po-vsem različni. In zopet se najdejo lu-dje, ki slepo verjamejo raznim šarla-tanskim reklamam raznih kopališč in sanatorijev in jim gredo na lim ter se šele po dolgem vozarenju in po nepo-trebnih stroških znajdejo na pravem mestu. Dolžnost domačih oziroma hiš-nih zdravnikov je, da natančno po svoji vesti izbirajo zdravilišče za svoje bol-nike in jih odpošljejo tje še pred glav-no sezono, saj je znano, da je glavna se-zona vsled navala gostov za težje obo-lele najmanj pripravna. Predno jih pa odpošljejo od doma, naj jim dajo s seboj razne podatke o nastanku in poteku nji-hove bolezni, ker jih tudi boljše pozna-jo kot tuji zdravniki po zdraviliščih. Na-daljno zdravljenje pa naj prepuste kopa-

liškim zdravnikom, ki zopet najbolj poznajo zdraviliška sredstva in njihovo uporabo za razne slučaje. Le skupno delovanje domačega in kopališkega zdravnika bode doseglo zaželeni uspeh v korist bolnega občinstva. Od Rogaške Slatine lahko pričakuje vsak, da bode izpolnila vse naloge, koje ji nalagajo zahteve modernega časa. Rogaška Slatina hoče in mora iti po načrtani poti naprej, da si obdrži i v nadalje sloves najlepšega in najboljšo urejenega zdravilišča v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Brošura izide v kratkem tudi v cirilici ter ima lepo in veliko nalogo, seznaniti naš jugoslovanski svet z našim najslavitejšim in najmodernejšo urejenim zdraviliščem in kopališčem.

Iz življenja gledališke umetnosti prinaša Gledališki list v Ljubljani naslednjo lepo in veselo notico: **Ravnateljstvo slovo.** Ravnatelj nekega velikega gledališča se je poslovil od svojega osebja takole. Poklical je vse igralce na oder, se jim zahvalil za njihovo umetniško sodelovanje, jim do solz ginjen stiskal roko in nazadnje stopil k zadnji kulisi, ki se je v tem trenutku dvignila: krasen altar je stal pred strmečimi igralci. Ravnatelj pa stopi mirno pred altar, pade tam na kolena in resnično občutno vzdihne: »Ljubi Bog, stotisočkrat se ti zahvaljujem, da si me končno že resil vse te bande!«

Velik požar. Dne 15. t. m. je izbruhnil radi poškodovanega dimnika pri posestniku Antonu Potočniku v Račjem požaru, ki se je razširil tudi na sosednja poslopja. Potočniku sta zgoreli v svinjaku dve svinji. Vsega skupaj je zgorelo štiri stanovanjska in 7 gospodarskih poslopij. Pri gašenju se je dobro obnesla mariborska autoturbinska brigada. Nekaj gasilcev se je pri požaru ponesrečilo. Škoda se ceni na več milijonov.

Velika avtomobilna nesreča. Dne 13. tm. zvečer sta vozila dva avtomobila iz Trsta v Barkovlje drug za drugim z veliko hitrostjo. Ker je hotel drugi prehiteti prvega je zavozil na tramvajski tir. V tem trenutku pa je privozil iz Barkovlj tramvaj ter zadel v avtomobil, v katerem so se razen soferja nahajali še trije moški in ena ženska. Enega moškega »Piccolovega« reporterja Rudolfa D' Aronca je vrglo 20 m daleč ob neko drevo, sodnika dr. Bartolotti je vlekel tramvaj še 15 m daleč, zarochenko Bartolottijevo pa je treščilo kakih 10 m daleč na cesto. Bartolotti je bil takoj mrtev, ostala dva so naložili na drug avto, a sta oba že med vožnjo izdihnila. Četrti moški in sofer sta bila lahko poškodovana. Sofer, ki je zakrivil vso nesrečo je pobegnil, tramvajskega voznika pa so zaprli.

Pobegnil s 16.000 dinarji. Spasenija Nikolič, trafikantinja v Beogradu, je pred nekaj dnevi poslala svojega slugo Velka okoli 8. ure zjutraj s 16.000 dinarji in knjižo za nakup znamk, da bi nakupil za to svoto takšnih znamk. Ali na njeno veliko začudenje Velka ni bilo več nazaj, niti prinesel denar ali znamke.

Prvi zračni polet preko Amerike. Iz Newyorka poročajo: Amerikanska letalska oficirja Redy in Kelly sta preletela prvič ameriški kontinent ne da bi vožnjo prekinila. Polet od Newyorka do Santiaga v Kaliforniji je trajal 27 ur. Prevozila sta vsako uro 120 angleških milj.

Električni tok je ubil na Jesenicah v tovarni kranjske industrijske družbe delavca Janeza Medja. Dotaknil se je električne naprave visoke napetosti in takoj mrtev obležal.

Krava zadušila otroka. Štiriletni sinček Simona Drogenika v Sv. Križu pri Slatini je pasel govedo. Igraje si je privezal okrog vratu vrvi, na kateri je bila krava privezana. Žival se je naenkrat splašila in začela bežati. Deček ni mogel odstraniti vrvi in se je zadušil.

Vsled brezposelnosti se usmrtil. Na klopi v tržaškem sprehajališču pri Sv. Andreju je našel stražnik nekega delavno oblečenega moža. Ko je bližje pristopil je zapazil, da ima srcačo okrvavljeno in da je pod klopjo krvava mlaka. Na vratu je imel neznane veliko rano, v desnici pa je držal britve, s katero si je prerezal vrat. Pri samomorilcu so našli nekatere listine, iz katerih so spoznali v možu vrtnarja Rafaela Droša. V pismu na domače, ki so ga našli tudi pri njem, prosi odpustitve za svoje dejanje ter ga opravičuje z dejstvom, da vsled bede ni mogel dalje živeti.

Društvom in organizacijam. Odbor za prevoz judenburških žrtev opozarja vsa društva, organizacije in korporacije v Ljubljani in po deželi, da izvrši izkop žrtev v Judenburgu dne 29. maja, nakar se rakve z žrtvami takoj odpeljejo v domovino, tako, da se pogreb v Ljubljani predvideno vrši dne 2. ali 3. junija. Odbor upa, da bodo vse naše narodne in kulturne organizacije, gospodarska in stanovska združenja s svojo množično in slavnostno udeležbo pri pogrebu pokazala, da se zavedajo, da je razmah našega kulturnega udejstvovanja sad, ki je vzklil iz krvi onih žrtev, ki so padle v boju zanaševobodo. V dnež prevoza in pokopa judenburških žrtev mora celi narod s tiho molitvijo obnavljati prisego zvestobe državi, ki je čuvarica naše svobode, v pobožnem spominu se moramo klanjati onim ki so padli, da so mi ustali.

Ne samo ob slovesnih pojedinah, ampak v petek in svetek naj kuhajo naše gospodinjice »Pekate«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimnic. Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Proda se

po ceni trgovski lokal z inventarjem in stanovanjem. Naslov v upravi »N. D.« 769 3-3

Klepar

izurjen v vseh delih stiskovanja, vlečenja, upogibanja, odtiskavanja (Stanz-, Ziehn-, Falz- und Druckarbeiten), ki bi se razumel kot delovni mojster (Schichtmeister) v delavnici za pločevinske ambalaže, se takoj sprejme. Dopisi z navedbo dosedanjega delovanja in rodbinskih zadev naj se pošljejo na upravo tega lista pod šifro »št. 100«. 2-2

Brusne kamne za kose, prave italijanske, nepresegljive v dobroti **modro galico, rafijsko ličje,** **morsko travo** za moderce v vsaki množini priporoča: **Sever & Komp., Ljubljana.** 5-4

Ant. Lečnik

urar in juvelir
Celje, Glavni trg št. 4
(prej Pacchiaffo). 56

Pokusite

Žiko

in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomešča pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Stevilna priznanja na razplogu. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Prazarna »Žika«, d. z o. z. Ljubljana. Rož. dol.

Dežnikarna Jos. Vranjek

Slomškov trg 1 Celje Pred farno cerkvijo
priporoča svojo bogato zalogo **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno. 5

Dva učenca

za kleparsko obit se sprejmeta takoj pri **Franjo Dolžan**, stavbeno in galanterijsko kleparstvo, Celje 734 3-2

Nov pobarvan voz

enovprežen, je na prodaj. Vpraša se v gostilni gosp. V. Kuček v Žalcu. 2-2

Iščem sobo

s uporabo kuhinje. Plačam dobro. Ponudbe na upravo »N. D.« 3-3

Prodajo se pulti in police

za trgovino pri mizarju Jožetu Trepanč v Št. Jurju ob j. ž. 1

Točenje vina „pod vejico“

Na binkošti in naprej se bo točilo izborno vino lastnega pridelka na **Poljanah št. 8** (pot na Miklavžev hrib, tik nad Grenadirjem), po 28 K l. od 8. ure zjutraj do 6. ure zv. 2-1

Dva krojaška pomočnika

se sprejmeta pritrdki **Franco Meško**, Celje. Prvovrstne moči, ena moč za veliko 2-1 in ena za malo delo.

Pekovski pomočnik

starejši, priden, z letnimi spričevali, se išče kot vodja v pekarijo. Naslov: Jurič, Kralja Petra c. 29. 1

Prodaja se lahek, skoraj nov lovski voz

(»Break«-voz) po nizki ceni. Ogleda se v hotelu »Balkan«, Celje. 1

Matija Bukovčan, brivec,

Celje — Kralja Petra cesta 27. ima v zalogi stroje, škarje za striči, britve, brivsko milo l. vrste itd. Sprejema britve v brušenje. 1

Otroški vozički

priporočata svojo veliko zalogo raznega galanterijskega blaga, ženskega in moškega perila, cigaretnih papirčkov in stročnic, igralnih kart, razglednic, pap. servijetov, konfet in pap. krožnikov, otroških vozičkov, nagrobnih vencev, okraskov za krste, nogavic in rokavic ter vse druge v to stroko spadajoče predmete po najnižjih dnevnih cenah. Postrežba točna in solidna. 4-4

KRAMAR & MISLEČ

preje Peica & Kramar

Nagrobní vencei

Ustanov. leta 1899.

R. SALMIČ-CELJE

(NARODNI DOM)

Ogromna zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine, srebrnine, briljantov, optike, očal itd. Najnižje konkurenčne cene. Popravila točno in zanesljivo. Kupujem staro zlato in srebro.

NAZNANILO!

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem premestil svojo **pekarno v Zakresiji 12,**

Kralja Petra c. 33,

katero sem preuredil v moderno parno pekarno. Vsak dan dvakrat vsakovrstno sveže pecivo. **Začetek obrata v soboto 19. tm.**

Za obilen obisk se priporoča

Jakob Lopan.

Vsako množino prvovrstne

98-99% modre galice

(angleške proveniencie) dobavite po uajnižji ceni pri zastopniku tvrde:

Valo Jurman-u,
Celje, Breg 25

Kupim dobro ohranjen otroški voziček.

Naslov v upravi lista. 1

Sanatorij in oddihališče

(Erholungshelm)

Dr. Pečnik v Rogaški Slatini,
Sečovo zraven Slatine

omogoči pacientom, bolnim na notranjih boleznih, kakor tudi vsem, ki so odpočitka potrebni bivanje in zdraviliško zdravljenje. Krasna solna lega, solne kure itd. Za notranje, živčne, presnovne (Stoffwechsel) in bolezni dihalnih organov. Prospekti gratis. 5-4

Obiščite brivnico

Koštomaj, Prešernova ulica št. 19. Kite in lasulje, fabrikacija Lasolina, električna masaža glave in obraza. 1

Trgovski

pomočnik

srednje starosti, manufakturne stroke, posebno izvežban prodajalec, kateri se tudi začasno za potovanje uporablja, se sprejme pri tvrdki Ivan Kos. 1 Celje. 791

Rajko Vrečer:

Ivanu Rožnodolskemu v spomin.

Silno me je pretresla novica »Nove Dobe«, ki mi je sporočila, da leži mrti prijatelj izza otroških let, nadučitelj Ivan Kvac, težko bolan v celjski bolnici.

Uporabil sem prvi prosti dan, da ga posetim.

V bolnici sem pa našel ob postelji še drugega teharskega rojaka, kojemu je bil Ivan v življenju ravno tako ljub in drag nego meni in vsem, ki so ga poznali.

Ni se mi dozdeval preresno bolan, le govornica mu je bila naporna in razburljiva.

Krepko mi je stisnil desnico ob slovesu, a jaz sem odnesel v srcu brezdvomni up, da mi prijatelj zopet kmalu okrevaja.

Varal sem se kruto, smrt je brezobzirna.

Na praznik Vnebohoda smo pohiteli v prekrasni Rožni dol, kjer je spremljala vsa občina, vsa fara, tovariši in prijatelji in jaz — kot ostanek nekdanjega teharskega kvarteta, preblagega Ivana na poslednji poti.

Tam na prijaznih Teharih mu je pričela mladost, tam je užival urice brezskrbnega življenja, polnega najlepših nad. Tam je koval življenska načeta v moji in v družbi tudi že preminulih prijateljev in sorojakov Toneta Šumljaka, prvega gotoveljskega nadučitelja in veroučitelja Ivana Markovskega — člana kvarteta, v kojem je s prvimi tenorjem briljiral rajni Ivan Kvac ter prvič nastopil v študentovskih počitnicah 1893. v Žalcu ob priliki 20 letnice žalske čitalnice. Kvacov tenor je očaral in navduševal žalske korenine. Ivan pa je nastopil leto pozneje življensko pot. Odločena mu je bila divna Rožna dolina, ki jo on ni zapustil nikoli več.

V Šmartnem je gradil Ivan svoj vrtec, tam je vzgajal mladino, probujal in proučeval v gospodarskih panogah svoj narod, Ivan mu je pel in zbor nje-gov. In kadar je rabil kaj novega, pa je pisal Ivan v Žalec, z obratno pošto pa je šla pesem v Rožno dolino, kjer so se v njegovem varstvu rodili vedno novi narodu »strupeni«, in državi »nevarni« elementi.

Prišla je svetovna vojna, v koja začetku — v jeseni 1914 — je prišel za pokojnega prvi udarec; zgubil je ljubljeno ženko in skrbno mater. Nove družice si Ivan ni iskal, pregoreče je ljubil prvenko.

»Ljudskega zastrupljevalca« Ivana Kvaca so denuncirali »prijazni« sosedi; bil je baje tudi nemškutarski tovariš med njimi. — Oblasti pa so molčale. —

Ivan je šel in ž njim tudi mi drugi »mladini«, ki smo bili od vseh predpostavljanih spoznani kot »entbehrlich«.

Ker pa je bil Ivan »kriegsdienst-tauglich«, je moral v fronto; doma pa so ostali 4 nedorasli otroci, sebi prepuščeni, po skrbnemu očetu žalujoči.

Zamanj je zasledovalo pokojnika vojaško sodišče. Nedolžnost njegova se je dokazala, Ivan pa je dobil po trimesečni službi v strelnem jarku popolno zadoščenje v štajerskem Gradcu.

V dvorani neke vojašnice je bil zbran častniški zbor, pred katerega je bil poklican »prostovoljni« infanterist Ivan Kvac.

Govornik — oberst pa mu je dejal koncem svojega govora: »Sie sind rein wie ein Engel«. (Vi ste čist kot angel).

In ko je bilo te komedije konec, me je Ivan v Gradcu obiskal na stanovanju nepričakovano. Pozdravila sta se dva »zaslužena« vojaka. V počaščenje tega zanj pomembnega dne sva šla v Kleinošekovo restavracijo v Gospo-ski ulici, kjer mi je pravil vso svojo vojaško grozoto, o kateri pa seveda nisem imel pojma ter ga zajedno zavidal, da je Ivan zopet šolske službe — sposoben in — vreden.

»Kaj ne gospoda; naj se spokori pregrešnik!«

In Ivan se je zopet vrnil med svoje ljubljence v Rožno dolino, kjer ga je nestrpno pričakovalo vdano in hvaležno mu domače prebivalstvo.

Ivan pa je zopet vabil svoje prijatelje. Večkrat smo se sešli na njegovem domu. In kako in kolikokrat je pogostil slovenske dijake.

Najrajši pa je bil v krogu svojih tovarišev.

Vso službeno dobo je bil marljiv član učit. društva za celjski okraj.

Starejši učitelji se spominjamo najbolj one društvene dobe, ko mu je rajni Ivan tajnikoval. Užitek nam je bil vselej, ko smo poslušali njegova letna poročila, polna najbujnejšega klasja, prepojenega čistega idealizma, vzorne-ga učitelja in vzgojitelja.

In tak je bil Kvac vse svoje življe-nje.

Kvac je bil družabno vesel in odkrit ter se je v Šmartnem tudi društve-no krasno udeleževal.

Osobito je imel Kvac s Celjem družabne in prijateljske stike. Kadar so nastopili njegovi igralci, njegovi pevci v Šmartnem, pa so poleteli Celjani v prelepo dolinico ter s svojo navzočnostjo dvignili Kvacov ugled ter moralno in gmotno podpirali kulturna stremjenja pokojnika.

Sredi tega smotrenega dela mu je nenadna smrt prekrižala prosvetne račune. A življenska njegova bilanca pa žari v žalosti in grenki pobitosti šmartinskega prebivalstva, v srcih tovarišev in prijateljev njegovih.

Predragi Ivan! Prerano si šel od nas.

Spomenik pa, ki mu ga postavijo župljani in tovariši bo pričal, da počiva tamkaj vzgojitelj in ljubljeneec svojega ljudstva, ter bo še dolgo vrsto let živel v srcih vseh onih, ki so poznali nesebično delovanje blagopokojnega Ivana, vzor soproga, vzor očeta.

Zadnje življensko dobo naj Ti slajša neskončno sladko spanje!

Počivaj sladko v šmartinskih svojih rožah!

Hégésippe Moreau:

Nečak branjevke.

»Kaj, nesrečnež!« je rekel oče Lazar, kuhar v Versaillesu, svojemu sinu, »o Božiču boš star 6 let, in nimaš niti najmanjše nadarjenosti: ne znaš ni obračati računa, ni openiti lonca!«

In priznati moramo, da je oče Lazar imel nekoliko prav s svojim karanjem, kajti tedaj, ko se je vršil ta pri-zor, leta 1776., je ravno zasačil svojega nadebudnega dediča v nagajivosti in lenobi, ko se je boril oborožen z različnim mestom z mečem, z zakajeno kuhinjsko steno, ne meneč se za kuretno, ki je klaverno pričakovala trenutka biti natakljena in za očetov lonca, iz katerega so mrmraje kipele pene v pepel.

»Daj, odpusti mu in objemi uboge-ga otroka: saj tega ne bo storil več«, je menila še mlada kmetica, branjevka v Montreuilu in sestra jezičnega kuharja, Marta (tako ji je bilo ime), je prišla v Versailles pod pretrpevo se posvetovati z bratom o nekem procesu, toda v resnici zato, da svojega nečaka, v kojega je bila zaljubljena, ljubkuje in mu prinese breskev. Značaj in zunanost tega deteta, vse je opravičevalo to izvanredno naklonjenost; kajti bil je nagajiv in glasen, toda dober in rahlo-čuten in ljubeč, ljubeč! Videč ga, bi se moral zadrževati, ne jesti od ljubavi mala ličeca, bolj sveža in lepa ko tetine breskve. Toda oče Lazar se je vedno kregal. »Šest let!« je ponavljal, in ne zna openiti lonca! ničesar ne bom mogel napraviti iz tega otroka!«

Oče Lazar, vedite, je bil eden onih navdušenih in strastnih kuharjev, ki jim je njihov stan nad vse druge, ko u-metnost, ko neko božanstvo; ki pri-pravljajo gosko s svečanostjo hierofan-ta* — ko vpraša za svet sveta črevesa; ki tolčejo omelete s svečanostjo Kser-ksa ko je bičal morje; ki postajajo sivč-ki pod svojo večno belo čepico in ki bi na mrtvaški postelji drage volje držali v rokah kuhalnico. Takih mož ni več.

Kar se pa tiče Marte, branjevke, bila je to dobro in preprosto bitje, tako dobro, da je od tega bila ... ne neumna, kakor se običajno reče, ampak, nasprotno, duhovita. Da, iz srca so ji včasih privrele tako ganljive in prepričevalne besede, ki bi jih gospod de Voltaire sam, veliki mož tistega časa, nikdar ne bil stihljal pod svojo peruko. Še najdes takih žen.

»Brate«, je rekla, ganjeno in skora-j jokaje, ker je videla jokati svojega ma-lega Lazarja, »se li spominjaš tistega velikega zaboja, ki se ti je zdel tako pri-praven za posodo, in ki ti ga nisem ho-tela prodati? Prepustim ti ga zdaj, če ga hočeš.« »Dam ti zanj 10 frankov, ko

* hierofant = vrhovni svečenik.

poprej.« — »Zahtevam več, brate!« — »Torej, 10 frankov in pol, in sklenjeno.« — »Oh, jaz hočem še več.« »Neki zaklad zahtevam!«

Oče Lazar je začuden gledal svojo sestro, kakor če bi se hotel prepričati ni-li zblaznela.

»Da«, je nadaljevala, »hočem svo-jega malega Lazarja imeti pri sebi. In samo zase. Danes zvečer, če privoliš, je skrinja tvoja in jaz odvedem malčka v Montreuil.«

Martin brat se je pač nekoliko o-botavljaj, kajti bil je dober človek in dober oče; toda po njegovih izrekih ga je otrok tolikokrat razjezil in mu ska-zil toliko omak!... Martine prošnje so bile tako živahne ... in z drugega vidi-ka je bila omenjena skrinja tako pri-pravna za posodo!... Končno je privo-lil.

»Pridi, dete moje, prid«, je rekla Marta in je potegnila malega Lazarja k svojemu vozičku, »boljše se ti bo go-dilo pri meni, sredi mojih jabolk, ki jih tako rad ješ, ko v družbi pečenih gosk tvojega očeta. Ubogi otrok, onemogel bi v tem dimu!... Pogledj vendar,« je pristavila z naivnim strahom, »moje vi-jolice, ki so bile ravnokar še tako sve-že, so že ovenele! Oh! pojdi, odidiva hitro; kaj če bi se tvoj oče premislil!«

Odvedla je svoj plen tako naglo, da bi jo mimoidoči gotovo zgrabili kot ci-ganko, ki krade otroke, ko bi sama ne izgledala tako spodobno in bi nje mladi spremljevalec ne gledal tako brezskrb-no in veselo v svet.

Prva skrb dobre tete je bila sama učiti dečka, ko je bil nastanjen pri njej, sama čitati, kar očetu Lazarju nikdar ni na misel prišlo; kajti, ker je ostal sam brez pouka, dobri mož ni vedel ce-niti njega pomena, in ne malo bi se za-čudil, prisežem vam, če bi mu povedali, da zamore eno pero, ki ga je on tako brezskrbno izpolnil perutnicam svojih gosk, v spretnih rokah preobrniti ves svet. Mali Lazar se je učil tako hitro in s toliko vnemo, da je učiteljica sama bila večkrat primorana prva zapreti knjigo in mu reči: »Dovolj, ljubček moj, dovolj za danes; pojdi se sedaj igrat, bodi priden in dobro se zabavaj!« In otrok je ubogal in z glasnim hrupom jezdil po hiši, ali pred njo, s palico med nogami. Včasih se je zdelo, da hoče ne-dolžna živalica pobegniti. »Moj Bog, moj Bog! Padel bo!« je tedaj vzklikala dobra Marta, ki je z očmi sledila jezde-cu; toda skoraj ga je videla, kako je ob-vladal, vodil, spodbadal z ostrogami svoj metlin drog z vso spretnostjo in si-gurnostjo stare čarovnice, in pomirjena se mu je smehljala z okna ko kraljica iz višine svojega balkona.

Ta vojaški instinkt je še naraščal z leti in sicer tako, da je bil z desetimi leti enoglasno imenovan vrhovnim ge-neralom polovice Kontrenilskih otrok, ki so se takrat razdeljeni v dva tabora, pričkali za kosovo gnezdo. Nepotrebno je pristaviti, da je opravičeval to odli-kovanje s čudovito spretnostjo in zmož-nostjo. Pravijo celo, da je zmagal v štiri-h bitkah na dan, nezasišano dejstvo v vojaških analih (Napoleon sam se ni povzpel nikdar višje, ko do treh). Toda njegov visoki čin in zmage, niso pre-vzele Lazarja in vsak večer ni z bog te-ga običajni otroški poljub nič manj is-kreno zacmokal na ličih branjevke. U-bog star vojak, ki je prišel tu pa tam k Marti, svoji oddaljeni sorodnici, kadit svojo pipo na zapečku, in si pogret sr-ce s kozarčkom konjaka, je pripovedo-val na dolgo in široko, kako sta on in maršal Saxe dobila toliko pri Fontenoyu. Pomislite, ni-li morala ta netočna, toda iskrena pripoved razžariti domišljijo mladega poslušalca! Od takrat je v sa-njah in čez dan neprestano slišal rez-gatanje konjev, šviganje krogelj in gr-menje topov; in pogosto se je, sam v svoji sobici, videl kot sočinitelja te ve-

ličastne vojaške drame.

Morali bi ga videti, kako je stopi-cal, poskočil in klical:

»Ustrelite prvi, gospodje Angleži! — Maršal, naša konjenica je zavrnjena! — Naprej, kraljevska garda! — Piti! Paf! bum! bum! — Bravo! angleško o-sredje je predrt! Zmaga je naša! Živel kralj!« Ubogi Lazar je mislil takrat, da je najmanj hlevar Ludovika XV, ali pa polkovnik. Tako častihlepje se vam bo zdelo brezdvomno smešno! Moral bi se zgoditi čudež, kajne, da bi se nečak branjevke povzpел tako visoko. Da, to-da spomnite se, da se bližamo letu 1789., času ki je bil poln čudežev, in poslušajte:

Lazar, ki je bil sprejet v francosko kraljevo gardo, kljub solzam tete, ki jo je odhajajoč z ljubimkanjem hotel poto-lažiti, je kmalu postal podčastnik. Leta so tekla in dobra sreča mnogih podčast-nikov tudi. Končno je postal, od stop-nje do stopnje, eno za drugim ... Ugi-bajte! — Polkovnik? — Ni bilo več pol-kovnikov. — Kraljevi hlevar? — Ni bi-lo več kraljev. — Ne uganete? Dobro torej; Lazar, sin kuharja Lazarja, nečak branjevke, je postal general; ne več ge-neral za šalo in s papirnato čako, am-pak pravi pravcati general, s pernatim klobukom in z zlatom pretkano obleko; vrhovni general, general velike franco-ske armade, nič več; in, če dvomite, po-glejte v zgodovino generala Hoche. Hoche je bilo družinsko ime Lazarjevo. Podvizajmo se, ga pohvaliti, da ga vse njegove zmage, katere so bile takrat zelo resne, niso prevzele, ampak, da je bil tako ponižen in dober, ko po svojih otroških zmagah v Montreuilu. Tudi je še bila, ko je nekega dne v galopu jez-dil mimo in pregledoval čete, pri nekem bližnjem oknu dobra stara ženica, ki je z očmi sledila lepemu generalu, ginjena radosti in bojazni, in ponavljajoč nepre-stano ko pred 20imi leti: Moj Bog! Moj Bog! padel bo! Kar se pa tiče kuharja — godrnjača, je bil tudi poleg in se ni mogel dovolj načuditi, da je bil on dal domovini junaka. »Ne bi verjeli«, je vz-kliknil, koliko muk mi je povzročila vzgoja tega otroka! Pomislite, ni znal openiti lonca, ko je bil šest let star!«

Kamil.

Dostavek:

Lazar Hoche, rojen v Versailles-u l. 1768, je s 16. leti vstopil kot prostovoljec; podčastnik francoske kraljeve garde je postal l. 1789., poročnik 1792; odlikoval se je radi svoje drznosti in poguma pri obleganju Thionvilla (v Lot-rinškem); pridobil je več zmag onkraj Rena; bojni načrt za l. 1793. ga je sto-rih brigadnim generalom. V Wetzlarju se ga je polotila bolezen, ki je nosila simptome zastrupljenja. Podlegel ji je in umrl 29 let star.

JETIKA!
Dr. Pečnik ordinira za pljučne bolezni vsak terek in petek v Št. Jurju ob juž. žel., v Slatini pa za notranje bolezni. Citajte njegove 3 knjige o jetiki.

SLAMNIKE
v Velikanski izbiri, od najcenejše do najfinije vrste kupite po čudovito nizkih cenah samo v veletrgovini
R. STERMECKI, CELJE.
Trgovci engros - cene.

BERSON
GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnena! Najbolje varstvo proti vlagi in mrazu!

Ustanovljena 1864.

Hranilnica mestne občine Celje

Ustanovljena 1864.

Duplicirano varni zavod.

52-16

V lastni palači pri kolodvoru.

Stanje hranilnih vlog K 42,000.000.

Vrednost rezervnega zaklada K 8,000.000.

HRANILNE vloge, ki se sprejemajo od vsakogar, uživajo najpopolnejšo varnost in ugodno obrestovanje. Poštne položnice strankam brezplačno na razpolago. Rentnino plačuje zavod iz svojega.

SPREJEMA tudi v varno shrambo od strank in sodišč razne vrednostne papirje, vložne knjižice i. t. d. Daje v najem PREDALE v svojih safeblagajnah, tako, da obdrži ključ stranka sama.

OSKRBUJE svojim vložnikom prodajo in nakup vseh vrst vrednostnih papirjev itd. Izvršuje za nje tudi inkaso in druga denarna opravila najkvalitetneje. IZPLAČILA v inozemstvu izredno ugodno in promptno.

Posojila vseh vrst pod najugodnejšimi pogoji. Brezplačna pojasnila in širokounjaški nasveti v vseh denarnih prasanjih.

Telefon šte. 35.

„LASTNI DOM“ V CELJU

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo, Prešernova ul. 15.

Sprejema hran. vloge in jih obrestuje po 6% to je 6 Din od sto, proti odpovedi 6 1/2% Din od sto. Pri večjih naložbah po dogovoru

Priporočam se za izdelovanje

modernega pohištva

18-2 s
iz vsakovrstnega tuzemskega, kakor tudi inozemskega lesa. Brza in solidna postrežba. 10 letna garancija in veliko znižane cene. Spalne sobe vedno v zalogi!

Franjo Korun (Wagner)

Št. Jurij ob Taboru (Sav. dol.).

FRANC FUJAN

koncesijonirani in
oblastveno preizkušeni

krovski mojster

CELJE, Kralja Petra c. 8

Centrala v Ljubljani — Illova šte. 48

se cenj. občinstvu priporoča in naznanja, da izvršuje vsakovrstna nova krovska dela s koranitom, eternitom, skalco, opeko, lepenko in lesnim cementom itd. Sprejema popravila vsakovrstnih starih streh. Na zahtevo tudi zalaga z zgoraj navedenim blagom. Delo preizkušeno, solidno in po najnižjih cenah. Vsa naročila prevzame Franjo Dolžan, stavbeno in galantarijsko kleparstvo, Celje. 3-2

Oblastv. koncesijonirana posredovalnica za promet z realitetami

A. P. ARZENŠEK IN DRUGOVI

d. z. o. z.

CELJE :: Kralja Petra cesta 22 :: CELJE

Posreduje pri prodaji ozir. nakupu zemljišč, hiš, vil, gradov, velikih in malih posestev, industrijskih podjetij itd., itd. vestno in točno. 50-2

Oglejte si
manufakturno
trgovino

J. KUDIŠ

Gaberje št. 3

(gostilna Plevčak) nasproti Mestnega mlina

NA DROBNO!

55 50-19

NA DEBELO!

PRIPOROČA

svojim cenjenim odjemalcem veliko množino inozemskega blaga kakor sukno za moške in ženske obleke, cefir, šifon, vse krojaške potrebščine ter raznovrstno manufakturno blago po zelo

nizkih cenah.

K. C.-motorji

za kolesa, najpopolnejše konstrukcije, ima v zalogi

Ivan Šarner

mehanik in ključavničar v

Žalcu

4-2

Najboljši uspeh imajo oglasi „Nove Dobe“

Prometni zavod za premog

d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

**inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora
ter priporoča posebno
la. čehoslovaški in angleški
koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog,
črni premog in brikete.**

Naslov:

Prometni zavod za premog

24-10

d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II.
Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

DEVIZE
NAKAZILA
ESKOMPTE

VALUTE
AKREDITIVI
KREDITI

SLAVENSKA BANKA D. D. PODRUŽNICA CELJE
Ljubljana • Zagreb • Beograd
Kapital in rezerve: Din 50.000.000 —
V tu- in inozemstvu 25 poslovalnic
Obrestuje **VLOGE** najugodneje